

השירה בציבור בקרב קבוצת מייסדי קיבוץ יגור: (1923-1940)
ל. מרזל

מכללת סמינר הקיבוצים, תל אביב, ישראל

מטרת מחקר זה הייתה לחדור לעולמה האסתטי, הספציפי והייחודי של קבוצת המייסדים של קיבוץ יגור, כדי להבין לעומק את מקומה של השירה בציבור, שהייתה תופעה מוזיקלית-תרבותית מיוחדת בחיי החלוצים בארץ בראשית בנייתה. בשנים הראשונות להתיישבותם ביגור התגבשה החברה ועוצבו החיים התרבותיים-מוזיקליים בקיבוץ, שהשירה בציבור הייתה חלק דומיננטי מהם. הקורפוס המוזיקלי שהתגבש באותם הימים הפך לחלק מבסיס הרפרטואר המוזיקלי של הזמר העברי. המחקר התמקד בנושאים הבאים:

1. בדיקת המורשת המוזיקלית של קבוצת מייסדי יגור והשפעתה על הרפרטואר השירי וביצועו.
 2. בדיקת המערכות החברתיות והתרבותיות שתמכו ברפרטואר השירי ונתמכו על ידו.
 3. בדיקת עולמם הרגשי של אותם חברים, שהשתתפו באירועי השירה בציבור. שיטת המחקר כללה:
 1. איסוף מידע על ידי ראיונות עם אנשים מתוך קבוצת המייסדים של קיבוץ יגור ואנשי הדור השני.
 2. עיון בארכיון יגור וזאת - כדי להתעמק בהכרת אירועי השירה בציבור, כולל הרפרטואר של הטקסט והמוזיקה.
 3. הכרת הרפרטואר השירי ומיונו על פי ההקשרים החברתיים-תרבותיים של קבוצת המייסדים.
 4. ראיונות משלימים והקלטות של השירים מפי המידענים.
 5. ניתוחים אתנומוסיקולוגיים של השירים במטרה למצוא מאפיינים סגנוניים-מוזיקליים וקשרים בין הטקסט, הלחן והאירוע.
- רפרטואר השירה בציבור הספונטני שנאסף כולל 309 שירים וניגונים בעלי סגנונות שונים האופייניים כולם, מבחינת הרכיבים המוזיקליים לתרבות המוזיקלית של מזרח אירופה, משם הגיעו רוב חברי הקיבוץ. הרפרטואר סווג לתשע קבוצות על פי חלוקת המידענים. מכל קבוצה נותח שיר מייצג אחד, הן מבחינת הטקסט והרכיבים המוזיקליים והן מבחינת ביצועו על ידי המידענים.
- מסקנות המחקר מראות, שהרפרטואר השירי שגובש על ידי דור המייסדים ביגור, ענה על שלושה צרכים בסיסיים של החברה:
1. הרצון להתרפק על העבר.
 2. הצורך בהתלהבות, עידוד וביטוי רגשות (בעיקר של שמחה).
 3. חיזוק תחושת היחד (הקיבוצי והלאומי).
- הייחודיות של קיבוץ יגור הייתה בשילוב בין אישיותו הכריזמטית של חבר הקיבוץ, המלחין יהודה שרת, לבין התרבות המזרח אירופאית של דור המייסדים ובראשם קבוצת "מובילי השירה" בשירה בציבור הספונטנית.